



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **M.M.**

skazanego za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i inne,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 października 2025 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego skierowanej na korzyść oskarżonego od wyroku
Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 14 czerwca 2024 r., sygn. akt II Ka 125/24,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Kolbuszowej z dnia 23 stycznia
2024 r., sygn. akt II K 194/23,

**1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt
3 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**2. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa w Kolbuszowej prowadziła postępowanie przygotowawcze przeciwko M.M. o czynu z art. 178a § 1 k.k. oraz o dwukrotne popełnienie czynu z art. 226 § 1 k.k.

W toku postępowania przygotowawczego został uzyskana opinia sądowo – psychiatryczna, z której treści wynikało, że ze względu na organiczne zaburzenia osobowości podejrzany miał w stopniu znacznym ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem, stąd warunki z art. 31 § 2 k.k. zostały spełnione do czynów z art. 226 § 1 k.k. w zakresie, w którym jego poczytalność była znacznie ograniczona. Ponadto biegli uznali, że oskarżony, co prawda może brać udział w postępowaniu karnym, to, jednakże powinien korzystać z pomocy pełnomocnika.

Sąd Rejonowy w Kolbuszowej zarządzeniem z dnia 25 maja 2023 r., sygn. II Kp 74/23 na podstawie art. 81 § 1 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. wyznaczył oskarżonemu obrońcę z urzędu. Zarządzenie to nie zostało nigdy uchylone. Konsekwencją wniosków tej opinii było zakwalifikowanie w sporządzonym przez Prokuraturę akcie oskarżenia czynów z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. oraz przyjęcie w wyroku skazującym przez Sąd Rejonowy w tym zakresie konstrukcji ciągu przestępstw.

Od tego wyroku wniesiona została osobista apelacja oskarżonego.

Sąd odwoławczy o terminie rozprawy skutecznie powiadomił zarówno oskarżonego, jak i jego obrońcę z urzędu. Pomimo ich niestawiennictwa przeprowadzona została w dniu 14 czerwca 2024 r. rozprawa odwoławcza i tego samego dnia został wydany wyrok, utrzymujący w mocy orzeczenie Sądu pierwszej instancji.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie art. 79 § 3 k.p.k. i art. 450 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. polegające na rozpoznaniu – bez udziału obrońcy, należycie zawiadomionego o terminie rozprawy – w postępowaniu odwoławczym, apelacji oskarżonego M.M. od wyroku Sądu Rejonowego, pomimo, iż zgodnie z treścią art. 79 § 3 k.p.k. w z. z art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. udział obrońcy w rozprawie odwoławczej był obowiązkowy w związku z uzasadnionymi wątpliwościami co do zdolności rozpoznania przez oskarżonego znaczenia zarzuconych mu czynów oraz pokierowania swoim postępowaniem w czasie ich popełnienia, a także uzasadnioną wątpliwością, czy jego stan zdrowia psychicznego pozwalał na prowadzenia obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, wskazaną art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. i wniósł o uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Okręgowy procedując w tej sprawie pod nieobecność oskarżonego i jego obrońcy z urzędu, nie wskazał co prawda podstawy prawnej swoich czynności, ale można domniemywać, że uwzględniony został przepis art. 450 § 3 k.p.k. Tyle tylko, że w realiach tej sprawy nie mógł ona mieć zastosowania, gdyż w związku z istniejącym stanem obrony obligatoryjnej na podstawie art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. – udział obrońcy w rozprawie apelacyjnej był obowiązkowy. Tym samym, zgodnie z treścią art. 450 § 3 k.p.k. *in fine* niestawiennictwo nawet należycie zawiadomionego o terminie rozprawy obrońcy tamowało rozpoznanie sprawy. Zatem obrońca oskarżonego pomimo obligatoryjnej obrony nie wziął udziału w rozprawie odwoławczej, na której rozpoznawana była apelacja wniesiona samodzielnie przez oskarżonego. Brak udziału obrońcy we wskazanej rozprawie, pomimo wyraźnej dyspozycji art. 450 § 1 k.p.k. w zw. z art. 79 § 3 k.p.k. i art. 450 § 3 k.p.k. *in fine* spowodował naruszenie prawa do obrony oraz zasady kontradiktoryjności.

Uchybienie to stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., która uzasadniała uchylenie zaskarżonego wyroku bez potrzeby wykazywania wpływu uchybienia na treść orzeczenia. Jednocześnie z uwagi na to, że Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku nie uwzględnił w całości apelacji oskarżonego, to uchylenie tego orzeczenia zgodnie z treścią art. 439 § 2 k.p.k. mogło nastąpić tylko na korzyść oskarżonego.

Mając na uwadze wskazane okoliczności orzeczono jak w wyroku.

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska

[WB]

[a.ł]